

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Venstas Mvliebris. Ex Aristæneto epist. I. Descriptio XXVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

ITEM THEODORICVS.

Sidonius Apollin. epist. II. lib. I.

Descriptio XXVI.

SI forma queratur, corpore exacto, longif-
simis breuior, procerior, eminentiorq; me-
diocribus. capitis apex rotundus, in quo
paululum à planicie frontis, in verticem ex-
saries refuga crispatur, ceruix non se-
det neruis, geminos orbis hispidus super-
ciliorum coronat arcus. Si verò cilia flectan-
tur, ad malas medias palpebrarum margo pro-
pè peruenit. Aurium legulae (sicut mos
gentis est) crinium superiacentium flagellis
operiuntur. Nasus venustissimè incuruus, la-
bra subtilia, nec dilatatis oris angulis, ampli-
ta, si casu dentium series ordinata promi-
neat, niueum protinus representat ipsa colo-
rem. Pilis infra narium intra fruticantibus
quotidiana succisio. Barba concanis hirta
temporibus, quam in subdita vultus parte
furgentem, stupitus tonfor assiduas genas,
adusque forecipibus euellit. Menti, gutturis,
colli, non obese, sed succulenti, lactea cutis,
quæ propius inspecta, iuuenili robore suf-
funditur. Namque hunc illi crebro colo-
rem, non ira, sed verecundia facit: teretes hu-
meri, validi lacerti, dura brachia, patulae
manus recedente alio pectus accedens. Arc-
am dorsi humilior inter excrementa costarum
spina discriminat. Tuberosum est utrumque
musculis prominentibus latus, in succinctis

regnat vigor ilibus. Carneum femur, interme-
dia politum bene mascula: maximus in mini-
mè rugosis genibus honor. Cura furis fulta
turgentibus: & qui magna sustentat membra
pes modicus.

Vide eruditum in hanc epistolam R. P. Sim-
mondi commentarium.

In picturis, & imaginibus mulierum nihil-
opus est immorari pluribus. Plena sunt his argu-
mentis leuium Poëtarum nugæ, qui, ut ait D.
Augustinus.

Pulchritudinem corporis, quæ est infimum
bonum à Deo factum, temporale, & carnale,
male amant, postposito, intimo, æterno, & sé-
piterno Deo.

Puleherrimus mundus, & omnia, quæ in
eo sunt, clamant se facta à pulcherrimo Deo,
quod surdæ aures non audiunt.

Subijciam unam, aut alteram picturam, ut
habeant adolecentes, quòd caste in istis imiten-
tur. Verùm ut libere moneam à graui oratione,
multo magis concione ista descriptionis alienissi-
ma sunt. Itaque poterunt magis oetis ad Deum
profopopæis esse adiumento, quam ab ora-
tibus in serijs rebus afferri. Quis enim ferret
in graui, hanc styli molitiem, quam habet Ari-
stænetus, cum unam suam vanissimus sophista
describit his verbis.

VENUSTAS MULIEBRIS.

Ex Aristæneto epist. I.

Descriptio XXVI.

Ὁ φύσεως τὸ κάλλιστον φιλοτέχνημα,
τὸ γυναικῶν εὐλεία, καὶ διὰ πάν-
των ἐφοῦται τῆ ἀφροδίτης εἰκῆ. ἐ-
κείνη γὰρ, ἵνα κάλλει ἀφροδίτην εἰς δύνα-
μιν ἀποχέσῃ τοῖς λόγοις, λευκαὶ τὰ ὄπτα,
καὶ ὑπερβραχίαι, καὶ ταύτη τὸ φαῦδρον
ἐκμιμῆται τῷ ῥόδω. χεῖλη δὲ λεπτά, καὶ ἡ-

O Naturæ eximium operæ præcium! O
mulierum decus! o vitam, spirantem per
omnia Venus imaginem! Nam illi ut ve-
neriam formam quantum pote verbis depin-
gam. Mixtæ candidiore, ac tenui rubore
genæ, natiuum rosarum splendorem referunt,
subtilia labra, tenuique interstitio distincta
genarum purpuram vincunt, supercilia fusca
purissima nigredine, disparataque inter

φύμα δ' ἄπρηκτα, καὶ τ' παρειῶν ἐρυθρότερα.
 ὄφρως τε μέλαινα, τὸ μέλαν ἀκρατον, τὸ δ' ἰ-
 μεσθέρων ἐμμέδως τὰς ὄφρως διορίζει. ρίς
 εὐθεῖα, καὶ παρὶσθῆμῃ τῇ λεπτῷ τῶν
 χειλῶν, ὀφθαλμοὶ μεγάλοι τε, καὶ διαυγῆς,
 καὶ χαδάρω φωτὶ διαλάμπωντες. τὸ δὲ μέ-
 λαν αὐτῶν, αἱ κόραι μελάντατοι, καὶ τῶν κύ-
 κλων λευκὴν ἀγγίλλω λευκότεται, καὶ ἐκάτε-
 ρον ὑπερβολὴ πρὸς τὸ ἕτερον ἐπιδείκνυται.
 καὶ τὸ λιαν ἀνομοιον εὐδοκίμῃ παρακεί-
 μῃον. ἔνθα δὲ τὰς χάριτας ἐγγυδιδρυμέ-
 νας πόρσι προσηκῶν. ἢ ἰκόμη φυσικῶς
 αὐθιγίστην σακινθῆν ἀνδρὶ χρῶσ' Ὀμηρον
 ἐμφερῆς, καὶ ταύτην αἱ χεῖρες τιμειδῶσι τῆς
 ἀφροδίτης. Ἰάχην ὅλευκός τε, καὶ σύμμε-
 τῶν προσώπων, καὶ ἀκόσμητ' ἢ, δι' ἀ-
 ἀβρότητα τε δαρήκεν ἑαυτῶν. περιέκται μέρ-
 ληδοκόλη τὸν περιδέρραον, ὃν ἔτ' ἔνομα γέ-
 ρασπῆται ὅ καλῆς, γράμματα δὲ ἔστ' ἰδι-
 δίων ἡδύσις. ἐστὶ δ' εὐμήκης ἡλικία. σχῆμα
 καλὸν τε καὶ περιμέτρον, καὶ τῶν ὄψεω σω-
 διατῆ μῆδρον τ' μελῶν. ὀδεδυμένη δ' εὐπρο-
 σωποτάτη. ἐκδύσα δ' ἔλη προσώπων φαίνε-
 ται. βάδισμα τεταγμένον, βραχὺ δ' ἴσασερ
 κυπαρίτ' ὅ, ἢ φοιτῆς σπειόμενον ἡσυχῆ.
 ἐπεὶ φύσει τὸ κάλλ' ἐστὶν ὑπερῖφανον. ἀλλ'
 ἐκείνης μέρ, οἷα φυτὰ, κινεῖ ζεφύρου πνοή, αὐ-
 τὴν δ' πῶς ὑποσάλευσσι τῶν ἐρέτων αἰ αὔραι.
 ταύτην ἑαυτοῖς ὡς οἶον τε ἦν, οἱ κορυφαῖοι
 γεγράφασι τῶν ζωγράφων ἡνίκα. οὐμ δέοι
 γεσφειν Ελένῃ ἢ χάριτας, ἢ καὶ αὐτὴν γετήν
 ἀρχσαν τ' χαρίτων, οἷον εἰς ὑπερφύες πα-
 ράδειγμα κάλλος ἀφορῶντες ἀνασκοπῶσι
 τὴν εἰκόνα λατῶν καντεδθεν ἀποτυπῶνται
 θεοπρεπῶς τὸ φιλοτεχνῆ μῆδρον εἶδ' ἢ. ἡνίκα
 δ' φθέγγεται, βαβαί, ὅσαι τὸ ὀμιλίας αὐτῆς αἰ
 σείρηνες, ὅθεν ἡ γλῶττα στυμυλόδρα. τῶν
 χαρίτων πῶσων ἢ λαῖς τ' κερὸν ὑπεξῶστα-
 το, καὶ μειδῶ πάνυ ἀπαγαγόν. οὕτως οὐμ
 τὴν ἐμὴν ἀραῖζομένῃ, καὶ ζυφῶσαν ὑπὸ πλε-
 τῆ τ' εὐπρεπείας, οὐδ' ἂν ὁ μῶμ' ὃν ἐλα-
 χίστ' ἠμψοσατο.

se aequabili medullio: nasus rectus, & ad-
 quatus tenuitati labiorum, oculi magni, fla-
 grantes, & puro lumine suffecti, in quibus ni-
 grum pupulae lactei circuli vicino candore
 circumfulum, ex ipsa colorum pugna temp-
 riam pulchritudinis facit excitatius gratam,
 in qua gratias insidentes, cuius adorare
 promptum est. At coma suo ingenio fusa
 similis est crispitudine (vt Homerus ait) hy-
 acintino flori, & hanc opinor manus Vene-
 ris discriminauerit. Ceruix alba, vultus
 nitore haud dissimilis, & inornata licet,
 satis esset suis delicijs ferox: sed tamen eam
 monile praecingit exquisitis lapillis illumina-
 tum, & formosae nomen praefrens, cui gem-
 marum ordo pro litteris. Statura procerā,
 vestis elegans, conueniensque, & membro-
 rum conformationi adaequata, si vestem in-
 duit formosa est, si exiit, tota forma est.
 Incessus compositus, sed breuis, Cupressi,
 aut palmae in modum agitatae modico fau-
 nio (tanta est praecellentis formae dignitas.)
 Sed illas opinor plantas aura zephyri com-
 mouet, hanc leues aurae Cupidinum quodam-
 modo subleuant; Pinxere ipsam sibi, quam
 potuere optime pictorum eximij, tum si
 quando ipsis Helena, gratiaeue, aut ipsa gra-
 tiarum praeses, effingenda, velut ad eximijam
 pulchritudinis exemplar respiciunt ad ima-
 ginem Laedis, atque inde formam, quam accu-
 ratē fingendam sibi propofuere diuine expri-
 munt.

At cum loquitur, quanta (ὁ Διὶ) sermonis
 eius suauitates, quam facunda lingua est, vt
 gratiarum zona praecincta, dulcissimē pella-
 cem risum fundit, ad hunc modum floren-
 tem, opibusque, & forma spectabilem, ne mi-
 nimum quidem mordere potest Momus.

*Hae ὅτι sicut ab omni objectione ex-
 purgata, nimis tamen sunt
 mollia, nec vtilia
 stylum de-
 sent.*

Vuu 2 ITEM

I T E M.
Ex Petron. Arbitro. in Saty.

Nulla vox est, quae formam eius possit cō-
prehendere, nam quicquid dixerō minus
erit. Crines ingenio suo flexi, per totos
se humeros effuderant: frons minima, & quae
radices capillorum retro flexerat, supercilia
usque ad malarum scripturarum currentia, &
aursus confinio luminum penè permixta: o-

culi clariore stellis extra lunam fulgentibus:
nares paululum inflexae: & osculum quale
Praxiteles habere Dianam credidit. Iam men-
tum, iam cervix, iam manus, iam pedum can-
dor, intra auri gracile vinculum positus. Pa-
rium marmor extinxerat. Itaque tunc primū
Dorida vetus amator contempsit.

A L I V D.
Heliod. in Aethiop. lib 3.

HΓετο, ἢ γὰρ ἐφ' ἅμα μίσησ' ἀπὸ σὺ-
νάρησ' ὅ, λευκὴσ' βοῶν ὀχομένη. χιτῶ-
να ἢ ἀλκρυγὸν ποδῶν χρυσῶσ' ἀκτίσι.
χρῆσ' ἀσασὸν ἡμίετο. ζώνησ' ἢ ἐπέβλητο τοῖσ'
ἐτέροισ' ἢ ὁ τεχνιστάδμ' ὅ, εἰς ἐκέντη το
πάντ' ἑαυτ' τέχνης κατέκλεισεν, οὔτε πρότε-
ρον τι τιῶποι χαλκυστάδμ' ὅ, οὔτε αὐδὲ
δύωσ' ὀμῶμ' ὅ, δυοῖν γὰρ ὀρακόντων τὰ μέμ-
οῦρα κατὰ τ' μεταφρεῶν ἐδ' ἔμοιβε. τοῦσ' ἢ
αὐχένας ὑπὸ τὰσ' μαζούσ' παραμείνας, καί
εἰς βρόχον σκόλιον διαπέτας, καί τὰσ' κεφα-
λάσ' διολιθίσασ'. τῶ βρόχῳ συσχωρήσας ὡσ'
περίπλωμα τῶ δ' ἐσμὲν κατὰ πλευρὸν ἐκείτην
ἀπαγόρησεν. ἔτασ' ἂν τοῦσ' θρεῖσ' οὐ δοκῆν ἐρ-
πειμ, ἀλλ' ἐρπειμ, οὐχ' ὑπὸ βλοσυρῶσ' καὶ ἀ-
πηεῖτῶ βλέμμασι φοβερούσ', ἀλλ' ὑργῶ κα-
ματι διαρρέουμένησ' ὡσπερ ἀπὸ τῶ κατὰ τὰ
ἐτέρα τ' κόρης ἡμέρη κατευναζομένων. ἢ ἢ ἢ
σαν τὴν μὲν ἕλιν χρῆσ' τὴν ἢ χρῆσ' ἰαν κατένει-
δ' γὰρ χρυσῶσ' ὑπὸ τ' τέχνης ἐμελάνητο, ἵνα τὸ
ζαχὺ καὶ μεταβάλλον τ' σολιδ' ὅ, τῶ ξανθῶ
τὸ μέλαν εἰσκραδῆν ἐπέδ' ἐξήγα. τιαύτη μὲν
ἢ ζώνη τ' κόρης. ἢ κόμη ἢ οὔτε πάντη διάπλο-
κ' ὅ, οὔτε ἀσύνδετ' ὅ, ἀλλ' ἢ ἢ πολλῶ καὶ ὑ-
παυχέτ' ὅ, ἅμοισ' τὲ καὶ νώτοισ' ὑπεκόμενε.
τὴν ἢ ἀπὸ κορυφῆσ', καὶ ἀπὸ μετώπῳ δάφνης
ἀπαλοὶ κλώνεσ' ἐσερμ, ῥοδοειῶ ἢ τε καὶ ἡλῶταν
δαῖοντες, καὶ σοβῆν τὰσ' αὐρασ' ἐξωτὲ πρέ-
ποντες οὐκ ἐφίοντες. ἔφερε ἢ τὴν λαῶα τὸ τόξον ἐπ' ἡμῶσ' ὡσπερ ὅμον τὸν δεξιὸν τῆσ' φαρῆσ'
ἐπ' ἡμῶσ' καὶ τὴν θάτερα λαμπρόιον ἡμμένον, καὶ οὕτωσ' ἐχθρα πλεόν ἀπὸ τ' ὀφθαλμῶσ' σέ-
πασ' ἢ δάδων ἀπὸ ἡμῶσ'.

Vehebatur insigni rheda, candido boum
iugo: velis eius purpurea ad pedes usq;
demissa, & aureis radijs interflincta: zo-
na porro pectus percinxerat; in quam artifex
quicquid habuit industriae conclusisse vide-
batur, cum neque antea quicquam eiusmodi
fabricasset, neque iterum pari arte conficere
potuisset. Geminos enim dracones caudis,
primum inter scapulas apte connexis: Deinde
productis cervicibus in mamillas defluen-
tes, & tortili nodo ita implexos, ut capita, &
sinuoso flexu subducta, tanquam ipsius nodi
appendices exstarent, ab utroque latere sus-
penderat. Dixisses angues re ipsa serpente; non
iam rigido, & terribili aspectu formidabiles:
sed humido sopore diffuentes, puella pecto-
re, veluti illicio confopitos. Ac illi quidem
erant (quod ad materiam attinet) aurei, cate-
rum colore caerulei. Aurum enim arte eni-
gretescebat, ut asperitatem, ac veritatem
squammæ, fulvoque persusum nigrorem
repræsentaret. Talis quidem erat zona puel-
lae. Coma vero, neque omnino collecta, ne-
que dissoluta, sed pars à collo sensim produ-
cta super humeros effluebat, pars à vertice, &
fronte deducta, lauri tenellis coronata ramis,
rosis, & soli persumilis, modicè stringebatur,
ne præter decorum blandientibus illusa fau-
nijs erraret. Ercebat autem sinistra arcum de-
auratum, à dextro humero pharetra depend-
ente, altera vero facem accensam. Cumque co-
habitu esset, maius tamen ab ipsius oculis lu-
men, quam à face existebat.

OR.